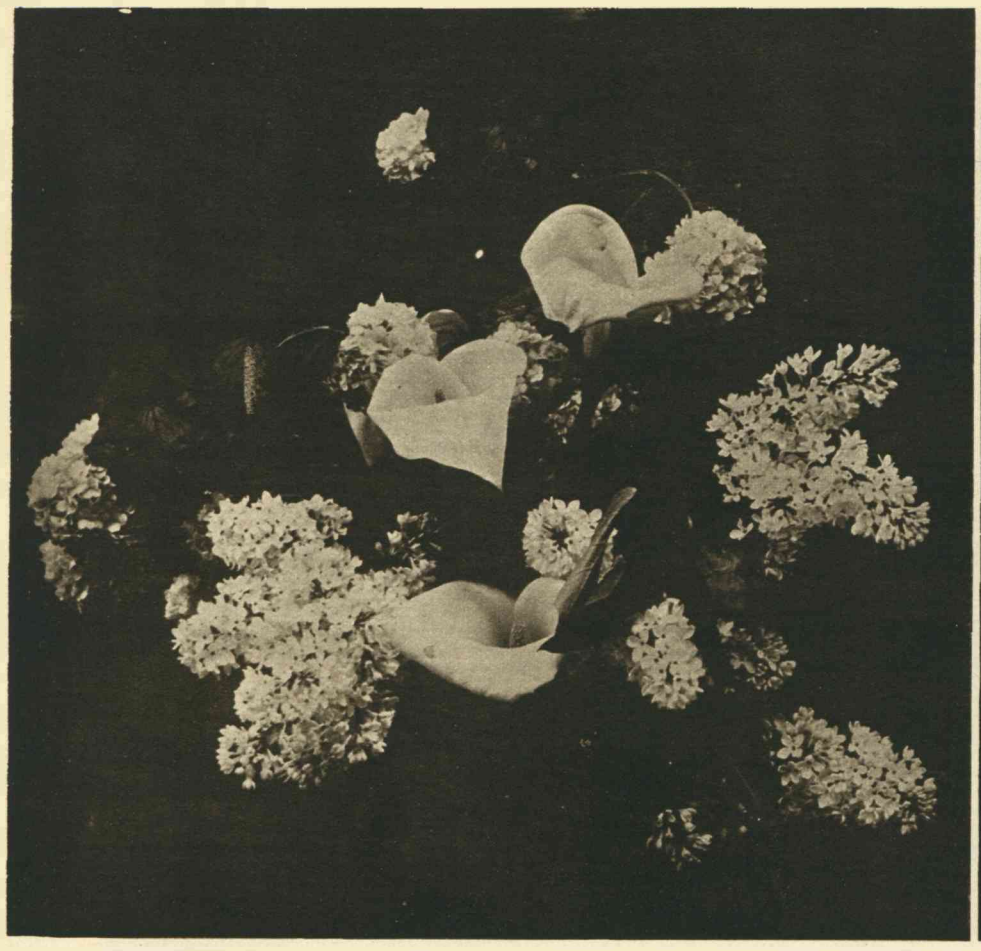
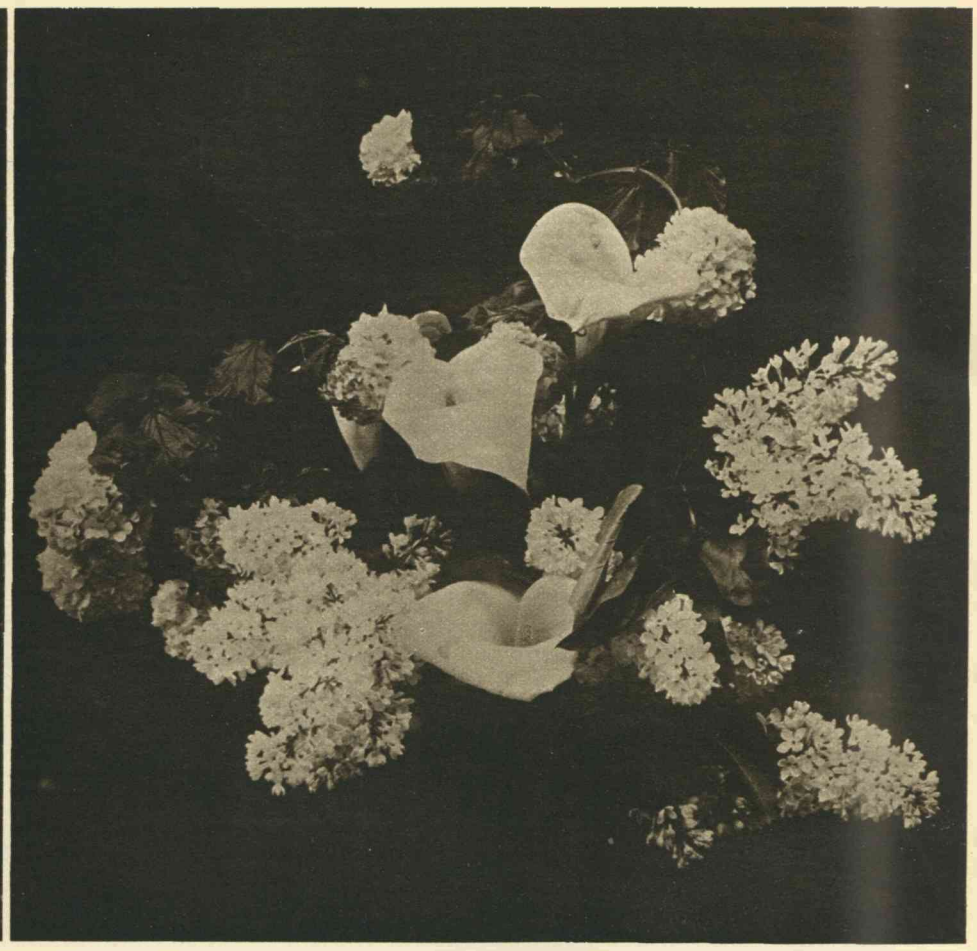

„Niets" als Stereoscoop

DOOR W. POTTUM.

Geïllustreerd met foto's van den schrijver.

Het opmerkelijke is een alledaagsche zaak.

Ik zou er wat liefs voor over hebben als ik aan de weet kon komen, hoevelen 't wel, hoevelen 't niet gelukt is, met behulp van 'n lucifer stereoscopisch te zien! Ik herhaal hier nòg eens dat 't ieder „normaal" mensch mogelijk is. Ik druk hier op „normaal" want 't bleek me reeds dat sommigen van de gansche geschiedenis tittel noch jota hebben gesnapt. Zoo kreeg ik 'n brief van iemand, die zei, dat hij niet kon begrijpen hoe de Redactie van Panorama 'n dergelijk onzin-artikel, als van mij, had geplaatst .... hij had uren zitten turen naar den luciferskop maar hij had alleen 'n tranend oog gekregen .... want .... en dit was 't slot van 's mans epistel: hij had één *glazen* oog .....

Anderen, die 't „ook" eens zouden probeeren, knepen één oog stijf dicht om den luciferskop toch maar goed te zien!

Nog weer anderen waren bang dat mijn methode wel bar slecht voor de oogen moest zijn .... dat ze scheel moesten kijken .... en dat .... als de klok sloeg hun oogen wel eens konden blijven staan als zoutpilaren. Ik wil deze vreesachtigen direct gerust stellen: wanneer U de foto's niet te dicht bij Uw oogen zet, maar op den afstand, als door mij aangegeven, is de hoek der gezichtsassen der H.H. proefnemers niet stomper dan wanneer ze naar de punt van hun sigaar of sigaret kijken bij 't aansteken en om voor de dames 'n voorbeeld te geven, ze kijken bij mijn proefneming niet meer „scheel" dan wanneer ze in hun kopje thee kijken of er soms 'n brief komt .... of er op de thee ook 'n theeblaadje drijft!

Ik ga nu alleen verder vertellen voor hen, die reeds met m'n lucifer slaagden of op handslag beloven nog eens kalm te oefenen .... want weet wel .... als U wat hardleersch is .... dan zult U na 'n week oefenen, drie maal daags drie minuten .... absoluut slagen .... anders komt er verregaande onwil in 't spel en dan durf ik U toeroepen dat „mijn" lucifer 'n gebrek in „Uw" opvoeding is!

Zij dan, die m'n Griekschen held stereoscopisch hebben gezien, zullen wel opgemerkt hebben dat, wanneer ze 't plastisch beeld eenmaal zagen, ze den lucifer weg konden nemen, dat elk oog zich als 't ware aan elk beeld „vasthechtte." Ze konden zich bewegen voor of achteruit volgens de lijn a' c' van figuur III uit m'n vorig artikel. Die eenmaal zóóver zijn, hebben geen lucifer meer noodig: zij plaatsen zich voor de foto's, brengen de oogen iets binnenwaarts èn op 't moment dat èlk oog een der beelden ontmoet, blijft 't linkeroog als 't ware „kleven" aan 't rechter beeld, 't rechteroog aan 't linker beeld!

De kritiek, die op m'n lucifer reeds werd uitgeoefend, kwam ook soms hierop neer dat bij 'n stereoscoop de beelden door de lenzen *vergroot* werden .... Ik geef dit grif toe want dit is wel noodig waar men genoodzaakt is, uit den aard der zaak, zeer kleine foto's te gebruiken (8.5 cM. × 8.5 cM.). Gebruikt men echter mijn lucifer dan is men aan geen afmeting meer gebonden .... als bewijs hiervan verwijs ik naar bovenstaande foto's enne .... de beelden kunnen nog veel grooter zijn zooals U later zult zien.

't Is nu juist daarom dat 't mij voor wil komen dat de door mij aangegeven methode niet onbelangrijk is voor àl wat met „illustratie" verband houdt, tenminste illustratie volgens 't procédé door Panorama gebruikt want bij gewone autotypieën werkt 't netwerk zeer hinderlijk. De klacht indertijd geuit door den heer P. v. d. Burg is dan ook nu niet meer geldig. Genoemde heer schreef: onder de gedrukte beelden zijn er bijna geene, die gewenschte uitkomsten geven. Waar echter de reproducties in Panorama voor 'n echte foto niet onder doen, kan men boeken enz. stereoscopisch illustreeren met beelden van elke gewenschte grootte.

Waar nu Panorama 't eerste geïllustreerde tijdschrift is dat stereo-beelden geeft grooter dan de bekende vierkantjes, zoo wil ik voor de aardigheid hier even memoreeren 't eerste boek dat met stereo-beelden was geïllustreerd. 't Boek bevatte 20 op dun carton gemonteerde stereo-foto's en er hoorde 'n klein saamvouwbaar stereoscoopje bij. Bedoeld boek verscheen in 1856 van de hand van professor Piazzi Smith, koninklijk sterrekundige van Schotland. De astronoom gaf dit werk uit naar aanleiding van 'n studiereis naar Teneriffe. Op den top van den beroemden piek deed hij onderzoekingen welke ten doel hadden sterrekundige waarnemingen te doen in 'n atmosfeer vrij van stof en nevels. Na 'n verblijf van twee maanden op 't eiland verscheen zijn werk:

Teneriffe, an astronomers experiment; or specialities of a residence above the clouds. 't Was nu niet bepaald goedkoop: 24 sh. 6 p., dus ongeveer 15 gulden!

De kritiek in die dagen was vol lof: „Zouden wij niet verrukt zijn, wanneer wij deze merkwaardige beelden, door de fotografie voortgebracht, ziel en leven zagen krijgen; .... wanneer wij Demosthenes den bliksem zijner welsprekendheid tegen den koning van Macedonië zagen werpen; Brutus aan de voeten van het standbeeld van Pompejus, Cesar doode .... inderdaad, de helden en wijzen der oudheid zouden door den stereoscoop beter gebalsemd, en meer volkomen aan de vergetelheid ontrukt zijn, dan door de bebalseming der Egyptenaren; zij zouden den vorm van het leven, al de eigenaardige aantrekkelijkheden van hun verheven, verstandelijk voorkomen behouden hebben, en door den stereoscoop oneindig veel getrouwer in hun stoffelijk omhulsel voor ons opstaan, dan in de afschuwelijke mummiën, die ter nauwernood de overblijfselen der vorsten voor de algemeene slooping konden bewaren."

Ja, de kritiek uit die dagen kon er wat mee! Die sprong van de sterren over 't beeld van Pompejus op die mummies .... Cesar gebalsemd door 'n lucifer .... is 't niet zalig?!

Maar in alle geval zien we hoe enthousiast de luidjes waren en een, die niet zoo hoog vloog, schreef: 't bleek alweer dat door de fotografie de stereoscoop is geworden wat hij is (voor ons m'n lucifer): een verspreider van aestethisch vormgenot en dus van een gezuiverde smaak onder klassen der maatschappij, voor welke zulk een genot tot nog toe zeer schaars was te verkrijgen. Nog weer 'n ander kritikaster met zwaar-profetische neigingen beweerde, en zeer terecht, dat 't er verre van af was dat met dit boek van den Schotschen professor 't laatste woord was gesproken, of 't hoogste bereikt ....

Nu, in 1915, kan men voor 7½ cent (bij abonnement zelfs voor 5 cent) stereoscopische foto's koopen, genomen op alle punten der aarde, van de zon, de maan, de ringen van Saturnus met de planeet zwevend er in .... pak weg voorrrr .... zeven en een halve cent.

Maar dit record wordt alweer glansrijk geklopt door Panorama. Buiten de keurkollektie Rotogravures geeft 't U thans stereoscopische beelden, in grootte en plastisch effekt, alles overtreffend wat tot nu toe in den handel werd gebracht. 'n Stereoscoop met spiegels of lenzen heeft U niet noodig, na eenige oefening zelfs geen lucifer! En dat alles voor drie vierduitstukken! Hoe U bovenstaande foto's moet „zien"? Juist als de kleine foto's die ik U in 't vorige nummer gaf .... de zaak is „simple comme bonjour!" Wanneer U er echter niet of zeer onvolledig in slaagde de kleine beelden te zien, put dan Uw krachten maar niet uit op dezen tuil bloemen. Slaagde ik er in Uw belangstelling te wekken en wilde 't U niet lukken nog, begin weer bij de witte cirkels, dan m'n Griekje, vervolgens de hierboven staande foto's en dan zijt ge voorbereid op de dingen die aanstaande zijn .... andersgezegd op de reuzen-stereobeelden in een volgend nummer.

KEURING VAN ROODE-KRUISHONDEN

uitgeschreven door het Hoofd-Comité van het Nederl. Roode-Kruis op „Raaphorst" en „Terhorst", welke beide Landgoederen door H.M. de Koningin welwillend ter beschikking waren gesteld. Achttien honden namen hieraan deel. Z. K. H. Prins Hendrik vereerde als Beschermheer der Nederl. Ver. voor Roode-Kruishonden de keuring met Zijn bezoek. Foto links: Z. K. H. de Prins, wandelend door de lanen van een Vak, waarin „gewonde" soldaten door het dichte struikgewas verborgen, door de honden worden opgespoord, die telkens wanneer zij een „gewonde" ontdekt hebben, hiervan aan hun geleider kennis geven door luid te blaffen. De maximum tijd aan iederen hond gelaten was ½ uur. Daar het terrein zéér uitgestrekt was en de „gewonden" goed verborgen waren, was de taak voor de honden niet gemakkelijk. Er werden in dit korte tijdsbestek, 7, 8, zelfs 9 menschen gevonden. In gesprek met den Prins, gen.-maj. Tonnet. Foto midden: Groep v. deelnemende Roode-Kruishonden, geïnspecteerd door kapt. G. J. P A. Thomson, (penningm Hoofdbestuur Ned. Politiehonden Ver.) en kapt. Jhr. C. A. J. Meyer, (Voorzitter bestuur Ned. Roode-Kruishonden Ver.). Foto rechts: generaal Tonnet, met eenige belangstellende officieren, trachtend de bewegingen der honden gade te slaan.